

Forandring af Tiendelovgivningen i det Hele end den, Ministeriet har ønsket ved det forelagte Lovudkast.

Indenrigsministeren: Det vil være i det ærede Things Erindring, at det forelagte Udkast kun gik ud paa 2 foreløbige Forandringer med Hensyn til Tiendevæsnet, at det derved blev anerkjendt, at der kunde være mere gennemgribende Foranstaltninger, der i og for sig vare ønskelige, men at man antog, at Meget foreløbig vilde være vundet ved at tiltræde de 2 foreslaaede Bestemmelser. Om den ene af dem er der reist Tvivl; man har draget i Tvivl, om det var retfærdigt at tage en saadan Bestemmelse, støttende sig til, hvad der af den tidligere Landbocommission i saa Henseende var antaget. Jeg tilstaaer, jeg kan ikke fravige den bestemte Overbeviisning, at § 2, saaledes som den er forelagt, er særdeles vel forenelig med Retfærdighedens Grundsætninger og med Lovgivnings- og Politikkens Grundsætninger. Det ligger nemlig i Sagens Natur, at naar 2 Parter staae i et Retsforhold, saa maa ligesaa vel den ene have Afgang til at komme ud deraf som den anden, naar der gives Afgang dertil ved offentlig Foranstaltning. Kun hvor der er særlige Grunde, som lede til at antage, at det for den ene Part ifølge hans Formuestilstand vilde kunne føre til Udelæggelse for ham, kan man ikke indrømme en saadan Afgang; men det er ikke Tilfældet med Tienden. Det er i Almindelighed aldrig Tilfældet, hvor der ikke tales om at afløse en bestemt Præstation; men kun om at forandre den, som her, om at forandre Udsættelsen i Hjørven til en anden Udsættelse; og jeg har derfor ogsaa, da denne Tvivl blev opfattet, seet efter og fundet, at det er antaget som et ganske almindeligt Princip i mange Lande, navnlig med Hensyn til Tienden, at ligesaa vel den, der er berettiget til Tienden, Tiendetageren, kan provocere til Convertering, som Tiendeyderen; thi Foranstaltningen er indført i Statens Lære og ikke i Tiendeyderens, og den ene er ligesaa nær til at have Recours til Statens Hjælp, som den anden; der er kun i visse Lovgivninger forskjellige Maader, hvor paa der gaaes frem med Hensyn til fra hvilken Side Begjeringen fremsættes, men det er almindelig antaget, at saavel Tiendetageren

kan provocere til Convertering som Tiendeyderen. Jeg troer saaledes, at § 2, saaledes som den er forelagt, meget vel kan forsvares. Iøvrigt indrømmer jeg, at hvis man tillige vil følge den Regel, som er foreslaaet i Forslaget under Nr. 6 paa Listen, da vil det jo fremme Sagen; thi naar begge Parter kunde fordre Tiender converteret uden Udgifter, saa var det rimeligt, at der vilde melde sig en heel Deel, som ellers ikke vilde gjøre det; men det kan ikke nægtes, at naar man først følger den Regel, da kommer man let ind paa Forslaget under Nr. 3, idet det kan vække Tvivl, om der er Anledning for Staten til at anvende saadanne Omkostninger paa en Foranstaltning, der dog kun kan være partiel, medens de dog kunne blive lige saa store, som om den var total. Derfor er det naturligt, at Forslaget under Nr. 6 maatte fremkalde Forslaget under Nr. 3, som gaaer ud paa at gjøre en Ende paa det hele Forhold, ved offentlig Foranstaltning at faae Tiendeydelsen in natura forandret; men det er klart, at dette Forslag gaaer saa vidt, som det ikke var paatænkt ved den forelagte Lov, og jeg troer ogsaa, som antydet af den ærede Forslagsstiller selv, at det neppe kan indeholde de fornødne Bestemmelser, for at udtømme denne Sag ganske. Saafremt altsaa dette Forslag skulde gaae igjennem, skal jeg sætte det under nærmere Overveielse, om der ikke ifølge den Beslutning, som saaledes er udtalt, og som det derved er antydet, at Thingset lægger særdeles Vægt paa, at Sagen fremmes snarest muligt, skulde være Anledning til maaskee at tage Sagen tilbage, eller søge at underkaste hele Tiendelovgivningen en yderligere Bearbejdelse. Jeg vil imidlertid paa ingen Maade dermed sige, at en saadan Overveielse vilde være udelukket, hvis Udkastet blev vedtaget saaledes, som det er forelagt; thi det er jo ved at forelægge Udkastet antydet, at en sllig senere Overveielse vil finde Sted alligevel, og at Udkastet kun skulde lede til at bane og forberede Veien dertil. Jeg maa derfor særdeles holde for, at der vil være Noget vundet ved at antage Udkastets § 2, saaledes som den er, og naar det maatte finde det ærede Things Bifald, at Statskassen bestrider Omkostningerne derved efter Nr. 6, vil der vistnok ogsaa for-